

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
hameenlinna.hao@oikeus.fi

25.3.2024

VALITUS

Sastamalan rikastamon kaivosluvan laajennus ja yleiset ja yksityiset edut:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 15.2.2024 antanut seuraavan kaivoslupapäätöksen koskien kaivospiirin laajentamista sekä kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamista:

Kaivosluvan hakija: Dragon Mining Oy
Lupa-alue ja -tunnus: Stormi2-laajennusalue KL2021:0001 Kaivospiiri ja KaivNro: Stormi 1895
Alueen sijainti: Sastamala
Tukes 6357/10.03.00/2021

VALITTAJAT

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs.
33200 TAMPERE
Prosessiosoite: pirkanmaa@sll.fi
040 930 4118

Antti Virnes
puheenjohtaja

Sari Hämäläinen
järjestösihteeri

Sastamalan ympäristöyhdistys ry
sastamalan.yy@gmail.com

Matti Nummelin
varapuheenjohtaja

Eveliina Asikainen
taloudenhoitaja

Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry
ja
Vesiluonnon puolesta ry

Jari Natunen

Puheenjohtaja
Biokemisti, FT

Okrakuja 3 A5
00430 Helsinki

p. 040 952 78 15

njarit@yahoo.com

itnatunen@mail.com (viestit molempiin sähköposteihin)

VAATIMUKSET

1. Luvan osittainen palauttaminen. Vaadimme luvan osittaista palauttamista, kuitenkin niin, että määrätty korotettu vakuus jää voimaan osana edelleen korotettavaa vakuutta sekä lupamääräykset lukuun ottamatta lupamääräysten tarkistamisen ajankohtaa jäävät voimaan. Lupamääräysten ja vakuuden tarkistamiset suoritetaan mahdollisimman pian ja viimeistään 4 kuukauden kuluessa seuraavien selvitysten valmistuttua.

2. Toiminnanharjoittaja määrätään tekemään ja hankkimaan seuraavat lisäselvitykset

2.1. Yleisen turvallisuuden varmistamiseksi toiminnanharjoittaja määrätään selvittämään riippumattomana asiantuntijaselvityksenä 1.10.2024 mennessä, erityisesti;

2.1.1. kaivokseen ja sen louhoksiin ja tunneleihin liittyvät aikaisemmat onnettomuudet ja sortumat sekä

2.1.2. uusien onnettomuuksien ja sortumien riskit sekä

2.1.3. rakennuksiin liittyvien riskein ja pilaantumisen selvittäminen huomioiden vakuuksien tarpeen

2.1.4. keinot näiden estämiseksi myös pitkien aikojen kuluessa huomioiden myös aitojen ja muiden rakenteiden korjaustarpeet.

Eryteisesti sortuneen ns. horvelon alueen, kaivoksen vinotunnelin sekä avolouhoksien stabiilisuus ja riskit sekä niiden torjunta on selvitettävä.

2.2. Ympäristölupa- ja valvontaviranomaisilta sekä kaivostekniikan ja toisaalta ympäristöselvitysten asiantuntijoilta riippumattomista tutkimuslaitoksista mielellään myös ulkomailta pyydetään alustava lausunto 31.1.2025 mennessä koskien kohdan 2.1. menettelyjen pitkäaikaisesta kestävyystä ja lainmukaisuutta huomioiden kaivannaisjäteasetuksen velvoitteet siitä, että maaperää tai vesiä ei pilattaisi pitkienkään aikojen kuluessa.

2.3. Toiminnanharjoittaja määrätään hankkimaan seuraavat lisäselvitykset 31.12.2024 mennessä kaivostoiminnan saastuttamien maa-alueiden, sedimenttien sekä pohjavesien määrä ja vaikutukset myös pitkien aikojen kuluessa on selvitettävä.

Eryteisesti on selvitettävä

i) Louhoksiin ja tunneleihin sijoitettujen kaivannaisjätteiden ja mahdollisten muiden jätteiden määrä ja laatu ja pitkäaikaiset vaikutukset sekä tarvittavat vakuudet kaivannaisjätedirektiivin ja muun lainsäädännön mukaisesti. On huomattava, että kaivannaisjäteasetuksen mukaan nämä eivät ole jätealueita ja siten kuulu YSL:n vakuuksien piiriin.

ii) saastuneiden pohjavesien määrä ja vaikutuksen kaivovesien laatuun. Eryteisesti tulee selvittää patovuotojen, kuten vuoden 2003 patovuodon pilaamine maiden ja sedimenttien vaikutuksen ja niistä aiheutuvat kunnostus-, korvaus- ja vakuustarpeet, niiltä osin kuin ne eivät tule KHO:n määräämässä vesilain

korvauskäsittelyssä käsiteltäväksi ja korvattaviksi. Kaivoslain mukaan korvattavaksi tulee myöskin vesilain korvauksissa sietämisvelvollisuuden osa korvauksista.

2.4. Ympäristölupa- ja valvontaviranomaisilta sekä kaivostekniikan ja toisaalta ympäristöselvitysten asiantuntijoilta riippumattomista tutkimuslaitoksista mielellään myös ulkomailta pyydetään alustava lausunto 31.3.2025 mennessä koskien kohdan 2.3. menettelyjen pitkäaikaisesta kestävyttä ja lainmukaisuutta huomioiden kaivannaisjäteasetuksen velvoitteet siitä, että maaperää tai vesiä ei pilattaisi pitkienkin aikojen kuluessa sekä tarvittavien vakuuksien määrästä.

3. Toiminnanharjoittajalle määrätään suorittamaan väliaikainen lisävakuus 17.5 miljoona euroa, siihen saakka kunnes em. selvitykset ja niihin liittyvät vakuustarpeet on selvitetty.

Lisävakuus käsittää:

3.1. Kaivosturvallisuuden lisävakuus 3.5 miljoonaa euroa käsittäen 1 miljoona sinkittyihin teräsverkkokaitoihin vaarallisten kohteiden ympärille ja 2.5 miljoonaa mahdollisesti sortumavaarallisten kohteiden stabiloimisen, sekä kaivoksen aitojen ja turvarakenteiden uusimisrahastoon.

3.2. 5 miljoonaa euroa pohjavesivahinkojen hallitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä 2.5 miljoona euroa vahingonkorvauksiin koskien kaivovesien pilaantumista

3.3. 1.5 miljoonaa euroa pilaantuneiden maiden kunnostukseen, 15 000 m³ 100 euro/m³

3.4. 2.5 miljoonaa euroa täyden, vesilain korvauksista korvaamattoman määrän, korvauksien maksamiseksi vesille tulleista vahingoista.

4. Tulee selvittää, onko kunnan kaavoitusviranomaisen saanut oikeat tiedot kaivoksen ja rikastamon pitkäaikaisista vaikutuksista ja niiden lainmukaisuudesta suhteessa kaivoslakiin ja kaivannaisjätelainsäädäntöön.

5. Tulee selvittää, johtuuko laajennustarve kaivosyhtiön virheestä, milloin virhe olisi tapahtunut ja liittykö siihen tarve määrätä sanktiota yhtiölle kaivoslain rikkomisesta.

6. Oikeudenkäyntikulut. Koska valitus johtuu viranomaisen ilmeisistä virheistä, vaadimme oikeudenkäyntikulujen korvaamista: 250 euroa hallintokuluja yhdistystä kohden sekä 600 euroa tämän valituksen laatimisesta asiantuntijatyönä, yhteensä 1600 euroa. Valitus johtuu viranomaisen ilmeisistä virheistä ja piittaamattomuudesta oikeuskäytännöstä ja kulut on siksi korvattava.

PERUSTELUT

Oikeuskäytäntö Pohjois-Suomen HaOn alueella huomioi puutuvat selvitykset liittyen yleisiin ja yksityisiin etuihin. Esimerkiksi Hannukaisen kaivoshankeen kaivoslupa peruttiin, koska selvitykset olivat riittämättömiä¹ ja Kevitsan kaivoksen yleisten ja yksityisten etujen päätös palautti päätöksen ja vaatii myös vaikutusten parempaa huomiointia.

KHO on päättänyt Sastamalan rikastamon ympäristölupa-asiassa ympäristöselvitysten parantamisesta sekä vesilain korvauskäsittelystä 2024 loppuun mennessä, Liite 2. Kaivoslain mukaiset selvitykset voidaan tehdä rinnalla.

Yleisten ja yksityisten etujen valvonta on erityisen tärkeää tämän kaivoksen ja rikastamon kohdalla, koska yhtiön Suomen kaivoksista viimeinen Jokisivussa on vaarassa ehtyä ja on julkisesti tiedossa, että yhtiö voi

¹ https://bin.yhdistysavain.fi/1602836/cYREF8ehw4EmmyezCMv80TWYB6/Pohjois-Suomen_hallinto-oikeuden_p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_dnrot_01647_17_7203_ym-3.pdf

pyrkä pakoilemaan vastuutaan².

Vakuudet on arvioitu summittaisesti pyrkien huomiomaan käsiteltävät massat.

LIITTEET

1. Valituksenalainen lupa
2. KHO:n päätös Sastamalan rikastamon ympäristölupa-asiassa
3. Hannukainen PSHaO_dnrot_01647_17_7203_ym-3 paatos_20_0118_1
4. Kevitsan yleiset ja yksityiset edut 2023
5. Juha Granath Dragonin pyrkimys väistää vastuutaan IL 25.12.2018

² Iltalehti Juha Granath <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/9237a1be-6922-4ece-99e4-4774daf6e1b4>